

УДК 631.816

ОСОБЛИВОСТІ ВНЕСЕННЯ ДОБРИВ В САДУ

Дядя В.М.¹, к.т.н.

¹Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, м. Мелітополь, Україна.

Постановка проблеми. У промисловому садівництві країни склалися негативні тенденції: зменшуються обсяги виробництва плодів і ягід, скорочуються площі насаджень, знизилася темп їх відтворення. Таким чином, без радикальних заходів з боку держави й галузевих структур Україна може втратити промислове садівництво й поставити свій внутрішній ринок плодів і ягід у повну залежність від їх імпорту [1]. Одним з основних стимулюючих чинників розширення вітчизняного промислового виробництва є всебічна підтримка держави. Особливо важливою є підтримка, що передбачає багато заходів, у тому числі компенсацію частини витрат на мінеральні добрива [1].

Основні матеріали дослідження.

Причина низької врожайності плодових культур полягає в недосконалому використанні технологій удобрення. Кількість добрив, які необхідно внести в сад, залежить від родючості ґрунту, віку насаджень та інших факторів.

Внесення добрив в молодому саду. Молодими вважаються ті сади, які ще не вступили в період повного плодоношення. Повне плодоношення у плодових культур настає на 4...5 рік після посадки, використання карликових підщеп скорочує цей період до 2...3 років.

У молодих садах дози добрив повинні бути значно нижче, ніж у дорослих плодоносних насадженнях. Це пояснюється як відсутністю витрат мінеральних елементів на формування врожаю, так і великою енергією росту молодих дерев, котрі мають потреби в додатковому харчуванні. Головними зовнішніми ознаками благополучного стану молодого саду є величина річного приросту, а також стан листя – їх колір і розмір. Довжина однорічних пагонів у плодових дерев, що вступають в плодоношення, близько 45...60 см і наявність на них великої темно-зеленої листви вказують на високу продуктивність насаджень в майбутньому.

Дрібні блідо-зелені листя можуть свідчити про нестачу азоту, хоча такі ж ознаки нерідко спостерігаються при дефіциті інших елементів, наприклад цинку. При калійному голодуванні краї листя буріють і згортаються, при нестачі в ґрунті магнію побуріння проявляється по жилах і краю. Нерідко рослина одночасно відчуває нестачу кількох елементів. Встановити справжню причину незадовільного стану листя можна після проведення їх діагностики.

Якщо ґрунт перед посадкою був грамотно підготовлений і добре заправлений добривами, то в перші два роки живлення рослин обмежується

тільки підгодівлю дерев азотом. У тому випадку, коли до закладки саду не був врегульований рівень магнію в ґрунті, слід застосовувати його в сульфатній формі поверхнево [2].

Беручи до уваги економію добрив і необхідність охорони навколишнього середовища (вимивання сполук азоту в ґрунтові води), в перші роки азотні добрива вносять індивідуально під молоді рослини, в пристовбурні кола, в кількості 10...20 г/м². Ці високі дози, які відповідають 100...200 кг/га, здатні забезпечити швидкий вегетативний ріст дерев. Оскільки коренева система молодих дерев розростається швидше крони, добрива слід вносити на поверхню, що в 1,5 рази перевищує діаметр крони. Подібним чином застосовується (якщо є необхідність) і магній (MgO) в нормі 6...12 г/м².

Мінімальні дози застосовуються на легких піщаних ґрунтах, максимальні призначені для важких глинистих ґрунтів. Дуже частою помилкою є внесення всієї норми добрив безпосередньо під стовбур дерева. Це веде до токсичного впливу азоту на корені, розташовані поблизу штамба, в той час як периферійна коренева система, багата кореневими волосками, залишається цілком позбавленою азотних добрив. Тому слід домагатися рівномірного розподілу добрив по всій поверхні, займаної кореневою системою, яка завжди трохи виходить за межі проекції крони.

Найбільша потреба плодових дерев в азоті виникає в період цвітіння і розвитку молодого листя. Внесення азотних добрив здійснюється з певним інтервалом, що залежать від виду добрив, температури повітря, кількості опадів і т.д. Через 2 тижні вносять селітрові форми (аміачну селітру), через приблизно 4 тижні – сірчаноокислий амоній, через 6 тижнів – аміді (сечовину). Аміачна селітра, що містить азотну і амонієві форми речовини, працює протягом тривалого періоду. Аналогічно діє кальцієва селітра, яка, завдяки наявності кальцію, є єдиним азотним добривом, що не закислює ґрунт.

Вносити фосфорні та калійні мінеральні добрива для підживлення карликових плодових дерев немає сенсу, так як вони швидко поглинаються ґрунтом і не дають належного ефекту. Хороші результати в якості азотно-калійного підживлення дає гнойова жижа (фосфору в ній міститься дуже мало). Фосфор і калій органічних добрив повільніше поглинаються ґрунтом і залишаються більш доступними для плодових рослин [3].

Удобрення плодоносних садів. Коли дерева вступили в пору промислового плодоношення, високі норми азоту, які застосовувалися раніше в молодому саду, слід знизити до 50...80 кг/га. На норму внесення азоту впливають не тільки показники вегетативного росту дерев (довжина і товщина пагонів, колір листя і т.д.), але також і вміст його в листі, тому важливо провести хімічний аналіз листя, який дозволить внести корективи в систему живлення рослин. Залежно від отриманих результатів листової діагностики приймають рішення про дози мінеральних і органічних добрив.

Висновки.

При вирощуванні плодових культур внесення добрив є одним із шляхів підвищення врожайності. Але непродумане внесення добрив може привести

до негативних наслідків. При застосуванні добрив треба враховувати тип ґрунту, на якому розташовані насадження, родючість ґрунту, вік насаджень та інші фактори.

Список використаних джерел:

1. Галузева програма розвитку садівництва України на період до 2025 року. Затверджено наказом Мінагрополітики України та Української академії аграрних наук від 21.07 2008 р. № 444/74. URJ: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0444555-08#Text>.

2. Дорохов Д.С., Кузнецова Т.А. Особенности удобрения молодых и плодоносящих садов. URJ: <http://asprus.ru/blog/osobennosti-udobreniya-molodyx-i-plodonyashhix-sadov/>.

3. Способы применения удобрений в саду. URJ: <https://ozelenitel-stroy.ru/sposoby-primeneniya-udobreniy-v-plodovom-sadu>.